

Ювілей Лідії Георгіївни Бикової

Є люди, про яких завжди хочеться говорити з особливим пієтетом, усвідомленням того, що мав щастя працювати поруч із ними. Такою ми знаємо Лідію Георгіївну Бикову – ветерана з молодою душею, відкрити назустріч добру. Цього року вона святкує поважний ювілей – 90 років із дня народження. Тож до привітань рідних, близьких і ми, колеги, долучаємо своє слово.

Л. Г. Бикова народилася 17 листопада 1927 року в Харкові. Середню освіту отримала в м. Нижньодніпровську Дніпропетровської області. Протягом 1948—1953 років навчалася на відділенні української мови і літератури філо-

логічного факультету Харківського університету. Одержавши диплом із відзнакою, того ж року вступила до аспірантури на кафедрі історії української літератури, після завершення якої працювала на посадах викладача (1956), старшого викладача (1958) кафедри. Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук на тему «Особливості реалізму Панаса Мирного (Деякі принципи і засоби художньої типізації)» захистила в нашому університеті в 1966 році. Із 1970 року працювала на посаді доцента кафедри, в 1974 році отримала вчене звання доцента.

Сфера наукових інтересів Л. Г. Бикової – історія української літератури другої половини XIX, кінця XIX—початку XX ст. Вона розробила спеціальні курси «Художня проза І. Франка», «Українська дожовтнева повість», «Питання розвитку української класичної прози в українському літературознавстві 1970-х років»; вела наукові семінари «Розвиток українського дожовтневого роману й романи Панаса Мирного», «Повісті І. Франка», «Українська проза 70-х—90-х років XIX ст.: проблематика, жанри, поетика».

Усі, хто слухав лекції Лідії Георгіївни, були зачудовані їхньою фаховістю, доступністю для сприйняття, ілюстративною базою, структурованістю, що робило виклад цікавим і переконливим. На її появу в аудиторії слухачі очікували з нетерпінням, бо спілкування обіцяло бути насиченим фактами, оригінальним коментарем, цитуванням (часто й напам'ять) художніх творів, висловлювань митців і науковців.

Про Лідію Георгіївну можна казати чимало добрих слів і як про неабиякого вихователя, адже вона вміє вислухати, заохотити молодших колег розібратися в складних літературознавчих проблемах, тактовно порадити, як оптимально методологічно й методично викласти матеріал.

Наприкінці 1970-х років Л. Г. Бикова брала участь у створенні підручника «Історія української літератури другої половини XIX століття», для якого написала шість розділів. Ця книга й дотепер багато в чому не втратила своєї цінності як своєрідний дороговказ у розмаїтому літературному процесі XIX ст. Як член авторського колективу Лідія Георгіївна працювала також над упорядкуванням збірника літературно-критичних матеріалів «Українські радянські письменники» (1984). Її перу належать статті в Українській літературній енциклопедії (1988), в яких вона з великою повагою написала про своїх колег – професора І. Т. Балаку, доцента П. П. Вербицького. Тривалий час Лідія Георгіївна була відповідальним секретарем «Вісника Харківського університету», серії «Філологія», тримаючи руку на пульсі наукового життя філологічного факультету. З її «благословіння» побачили світ десятки наукових досліджень колег, молодих викладачів та аспірантів.

У власних наукових студіях Л. Г. Бикова прагнула бути водночас об'єктивною й толе-

рантною в оцінках літературних творів і на працюювань попередників. Вона завжди обирала малодосліджені аспекти, щоб окреслити шляхи їхнього вивчення, пропонувала неординарні підходи щодо осягнення художнього цілого. Такими є її статті за творчістю Панаса Мирного, І. Нечуя-Левицького, опубліковані в «Учених записках Харківського університету», «Віснику Харківського університету», журналі «Українська мова і література в школі» та ін.

Саме Л. Г. Бикова стала автором післямови до видання творів П. Куліша (1990) – в часи, коли спадщина цього митця тільки поверталася до читачів після довготривалого забуття.

Лідія Георгіївна завжди приділяла увагу методиці викладання курсів історії української літератури, тому в її доробку чимало найрізноманітніших «указівок», «планів», які й сьогодні допомагають студентам опановувати фах філолога. Серед них – класичні «Методичні вказівки до виконання курсової роботи з української літератури XIX ст.», які витримали не одне видання.

Л. Г. Бикова – член історико-філологічного товариства з часу відновлення його роботи (1989), активний учасник засідань як зацікавлений слухач і поважаний виступаючий, що охоче ділиться своїми думками з аудиторією, спонукаючи до роздумів над проблемами й перспективами розвитку гуманітарного знання.

За довгі роки сумлінної праці на науково-педагогічній ниві Л. Г. Бикову відзначено багатьма подяками, грамотами, а в 1985 році нагороджено медаллю «Ветеран праці».

Сьогодні Лідія Георгіївна перебуває на заслуженому відпочинку, проте не пориває зв'язку з alma mater, спілкується з колегами, передає досвід, цікавиться літературними новинками, читає й оцінює літературознавчі праці, що з'являються в Україні.

У ювілейний рік і ще на багато років потому колектив кафедри історії української літератури, факультету зичить дорогій Лідії Георгіївни здоров'я, наснаги, щастя, душевної гармонії. Хай Вам ведеться з роси й води, а ми, вдячні учні, пам'ятатимемо Ваші уроки одухотвореності, щирості, сердечного тепла.

Кафедра історії української літератури